

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/78/2023
Identifikačné číslo spisu:	7617214709
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7617214709.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu N. U., N., N. XXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Ing. Marcelou Martinkovičovou, Poprad, Nám. Sv. Egídia 95, proti žalovanej Q. U., N., N. XXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Dášou Bajanovou, Spišská Nová Ves, Starosaská 3, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 2C/56/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 17. februára 2022 sp. zn. 3Co/188/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 09. septembra 2021 č. k. 2C/56/2017-379 žalobu zamietol (výrok I.), žalovanej vo vzťahu k žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku (výrok II.) a zároveň štátu priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku (výrok III.).

1.1. Súd prvej inštancie zistil, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi, každý v 1 k pomeru k celku, a to nehnuteľnosti evidovanej Okresným úradom O. C., katastrálny odbor na LV č. X, pre katastrálne územie N., obec N., okres O. C. A., rodinnému domu, súp. č. XXX, postavenému na parcele registra CKN č. XXX/X (ďalej aj ako „nehuteľnosť“). Podiel na nehnuteľnosti majú aj ďalší dvaja súrodenci a to sestra H. U. a sestra B. A., každá z nich v podiele 1. Žalobca a žalovaná nadobudli nehnuteľnosti zapísané na LV č. X v rámci dedičského konania po nebohej B. U., zomr. XX. XX. XXXX na základe uznesenia sp. zn. 5D/181/2003, Dnot 6/2004 z 21. 12. 2005. Predžalobnou výzvou zo dňa 25. 11. 2015 žalobca od žalovanej požadoval titulom nájomného sumu 7.000 eur. Následne predžalobnou výzvou zo dňa 01. 07. 2017 od nej požadoval úhradu sumy 8.900 eur, ktorá pozostávala zo sumy 7.000 eur (náhrada za spoluvlastnícky podiel v 1) a sumy 1.900 eur (náhrada z titulu užívania

spoluvlastníckeho podielu).

1.2. Na základe vykonaného dokazovania prvoinštančný súd považoval za preukázané, že nehnuteľnosť (dom) so súp. číslom XXX užívala od svojho narodenia žalovaná bez toho, aby jej bolo v užívaní ďalšími podielovými spoluvlastníkmi bránené. Sestry Ing. H. U. a B. A. (každá z nich tiež vlastní podiel 1 k celku) nielen že nemali voči užívaniu nehnuteľnosti žalovanou žiadne výhrady, ale nikdy sa nedožadovali jej rozdelenia, prípadne striedavého užívania, nežiadali peňažnú náhradu za užívanie nehnuteľnosti, ani nežiadali súd aby rozhodol o spôsobe užívania spoločnej veci. Podľa súdu prvej inštancie žalovaná neužívala celú nehnuteľnosť, z troch miestností v ktorých boli elektrické pece užívala len jednu, ktorú vykurovala tuhým palivom. Dom bol v nevyhovujúcom stave, čo nepoprel ani samotný žalobca. Ak aj žalovaná užívala nehnuteľnosť nad rámec jej prislúchajúceho podielu 1, ďalšie 2/4 užívala so súhlasom svojich sestier, teda nebolo možné hovoriť, že ich užívala bez právneho dôvodu. Žalobca naopak v spore nepreukázal, že časť nehnuteľnosti, ktorú žalovaná skutočne užívala, prevyšovala nielen jej podiel a podiel jej dvoch sestier, ale aj podiel žalobcu.

1.3. Pokiaľ išlo o žalobcu, ten na rozdiel od žalovanej podľa súdu prvej inštancie užíval celú dreváreň (hospodársku budovu), kde mal uskladnené drevo a dlhodobo bránil žalovanej (aj ostatným spoluvlastníkom) v užívaní jej spoluvlastníckeho podielu domnievajúc sa, že mu vlastnícky patrí, tiež užíval starorodičovský dom so súp. číslom XXX od ktorého mal kľúč výlučne on a v ktorom mala žalovaná tiež spoluvlastnícky podiel. Užíval aj pozemok pod stavbou v ktorej býval, kde mala žalovaná podiel, a ako sám uviedol upravil si aj vstup cez pozemky spoluvlastnícky patriaci žalovanej ku svojmu obydliu, ktorý si ohradil, aby ho mohol užívať výlučne sám.

1.4. Súd prvej inštancie poukázal na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré umožňuje súdu v rámci rozhodovania skúmať, či výkon práva žalobcu nie je len zdanlivým výkonom v rozpore s ustálenými dobrými mravmi, príp. šikanóznym výkonom. Žalobca sa dožadoval vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré získava na jeho úkor žalovaná za situácie, kedy výlučne on sám bezodplatne užíva nehnuteľnosti, ktorých spoluvlastníkom je aj žalovaná, ktorá je ťažko zdravotne postihnutou osobou v invalidnom dôchodku a svojho práva sa vo vzťahu k žalobcovi nedožaduje. Žalobca tým, že bráni žalovanej užívať jej vlastnícky patriace podiely na ostatných spoločných nehnuteľnostiach a ich príslušenstve, sa v spore dostal do dôkaznej tiesni ohľadom preukázania príčinnej súvislosti medzi bezdôvodným obohatením, ktoré by malo vzniknúť na strane žalovanej a vznikom vlastnej majetkovej ujmy, takže v prípade, že by súd žalobe vyhovel, výkon subjektívneho práva žalobcu by bol v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 Občianskeho zákonníka, preto žalobcovi odoprel ochranu uplatnenému nároku voči žalovanej a žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (výrok I.) a žalovanej priznal proti žalobcovi 100 % nárok na náhradu trov odvolacieho konania (výrok II.).

2.1. Odvolací súd sa podľa § 387 ods. 2 CSP v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, pričom konštatoval jeho vecnú správnosť a nedôvodnosť uplatnených odvolacích námietok zo strany žalobcu, nakoľko súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v relevantnom rozsahu pre náležité a vecne správne rozhodnutie vo veci a to, čo sa týka zistenia skutkového stavu veci s tým, že zistený skutkový stav veci vyhodnotil v súlade s § 191 ods. 1 a nasl. CSP, a tiež ho správne právne posúdil.

2.2. Súčasne zdôraznil, že spornú nehnuteľnosť od roku 2007 užíva výhradne žalovaná, a žalobca bráni žalovanej užívať jej spoluvlastnícky podiel na ostatných spoločných nehnuteľnostiach, navyše z výsledkov vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že žalovaná neužíva celú nehnuteľnosť ako tvrdil žalobca, ale len jednu izbu, kde si vykuruje tuhým palivom, pričom dom je v nevyhovujúcom stave, čo nepoprel ani sám žalobca. Ďalšie dve štvrtiny patriace sestrám užíva žalovaná s ich súhlasom, a nakoľko žalobca v spore nepreukázal, aby by žalovaná užívala aj časť nehnuteľnosti prevyšujúcej tieto podiely, t. j. i podiel žalobcu, ktorý naopak výlučne sám užíva celú dreváreň (hospodársku budovu), kde má uskladnené drevo, ktorá dreváreň je rovnako v spoluvlastníctve dotknutých subjektov, ako aj rodičovský dom súp. č. XXX, od ktorého má kľúče len sám a užíva aj pozemok pod stavbou, v ktorej býva a ktorého spoluvlastníkmi sú aj jeho sestry, vrátane žalovanej, i so zreteľom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kedy súd nemôže poskytnúť ochranu žalobcom uplatnenému nároku z dôvodu, že práve jeho konanie je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 Občianskeho zákonníka správne rozhodol,

odvolací súd zamietnutie žaloby potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žiadal, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3.1. Nesprávne právne posúdenie v zmysle dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ videl pri riešení otázky posúdenia nároku na náhradu za užívanie nehnuteľnosti. Žalobca mal za to, že súdy nižšej inštancie vec nesprávne právne posúdili a odklonili sa od ustálenej rozhodovacej praxe, v zmysle ktorej z ustanovenia § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právo spoluvlastníka na náhradu za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu zodpovedajúcom jeho spoluvlastníckemu podielu. Poukázal na judikatúru reprezentovanú rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/298/2008 z ktorého vyplýva, že ak sa podielový spoluvlastník domáha náhrady vo forme peňažného plnenia voči druhému spoluvlastníkovi za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, ide o právny vzťah z podielového spoluvlastníctva upravený osobitne v Občianskom zákonníku. V prípade, že sa spoluvlastníci o spôsobe užívania spoločnej veci, prípadne o jej náhrade nedohodnú, ide o nárok, ktorý vyplýva z ustanovenia § 137 ods. 1 v spojení s § 123 Občianskeho zákonníka. Uvedený nárok nemožno kvalifikovať ako nárok z bezdôvodného obohatenia. Rovnako tento právny názor je podľa dovolateľa prezentovaný aj v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Českej republiky, na ktoré v dovolaní poukázal (sp. zn. 25Cdo/2616/99, 22Cdo/2624/2003, 22Cdo/1095/2001). Dovolateľ upriamil pozornosť aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II ÚS 471/05 v zmysle ktorého, bezdôvodné obohatenie má len subsidiárnu povahu a prichádza do úvahy len tam, kde nárok nie je možné odvodiť od iného právneho titulu. Pokiaľ sa podielový spoluvlastník domáha náhrady voči druhému podielovému spoluvlastníkovi z toho dôvodu, že užíva spoločnú vec nad rámec svojho podielu, ide o nárok, ktorý sa opiera o zákonné ustanovenie § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3.2. Dovolateľ dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uplatnil aj pri riešení otázky rozporu ním uplatneného nároku s dobrými mravmi. Podľa dovolateľa ustálená rozhodovacia prax zdôrazňuje, že použitie korektívu „dobré mravy“ pri výkone práva za účelom dosiahnutia idey spravodlivosti nesmie viesť v konkrétnom prípade na druhej strane k oslabeniu princípu právnej istoty a nesmie neprimerane oslabovať subjektívne práva strán sporu vyplývajúce z právnych noriem (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Odo/147/2003). Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka podľa žalobcu zakotvuje pojem dobrých mravov, ktorý je v medziach zákona vždy potrebné aplikovať na základe voľnej úvahy súdu, pričom táto úvaha musí byť podložená dôkladnými skutkovými zisteniami (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 28Cdo/115/2002). Žalobca tak má za to, že zamietnutie žaloby z dôvodu rozporu s dobrými mravmi oslabuje jeho subjektívne právo vyplývajúce z Občianskeho zákonníka ako spoluvlastníka nehnuteľnosti. Pri uplatnení rozporu s dobrými mravmi nižšie súdy svoju voľnú úvahu nepodložili dôkladnými skutkovými zisteniami, zdôvodňovali ho len tým, že sám bezodplatne užíva nehnuteľnosti, ktoré sú v spoluvlastníctve aj žalovanej a neprihliadol na sociálny stav žalovanej, ktoré skutočnosti ale neodôvodňujú rozpor s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie pri skúmaní žalobného nároku pritom nebral do úvahy správanie žalovanej (žalobca sa stal bezdomovcom po tom, čo došlo k výmene zámkov), posudzoval výlučne len jeho konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť a priznať jej náhradu trov v celom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky,

za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

10. Žalobca podal dovolanie „výlučne“ podľa § 421 písm. a) CSP, v rámci ktorého namietal, že súdy nižšej inštancie sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe pri riešení otázky posúdenia nároku na náhradu za užívanie nehnuteľnosti. Poukázal na judikatúru reprezentovanú rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/298/2008, z ktorého vyplýva, že ak sa podielový spoluvlastník domáha náhrady vo forme peňažného plnenia voči druhému spoluvlastníkovi za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, ide o právny vzťah z podielového spoluvlastníctva upravený osobitne v Občianskom zákonníku. V prípade, že sa spoluvlastníci o spôsobe užívania spoločnej veci, prípadne o jej náhrade nedohodnú, ide o nárok, ktorý podľa žalobcu vyplýva z ustanovenia § 137 ods. 1 v spojení s § 123 Občianskeho zákonníka, ktorý nárok nemožno preto kvalifikovať ako bezdôvodné obohatenie. Na podporu danej argumentácie dovolateľ poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky.

10.1. Dovolací dôvod podľa § 421 písm. a) CSP žalobca oprel aj o namietanie nesprávneho právneho posúdenia ním uplatneného nároku ako rozporného s dobrými mravmi, nižšími súdmi zdôvodňovaného jeho bezodplatným a výlučným užívaním ostatných nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve aj so žalovanou, pre ktoré závery súdy nemali vytvorený dostatočný a dôkladný skutkový základ, keď ani sociálny stav žalovanej neodôvodňuje rozpor ním uplatneného nároku s dobrými mravmi. I v súvislosti s danou argumentáciou dovolateľ poukázal na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a na judikát R 88/1998, z ktorého v zásadnom podčiarkol, že posúdenie konkrétneho obsahu pojmu „dobré mravy“ patrí vždy od prípadu k prípadu sudcovi.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. V danom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pre ktorú je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej

rozhodovacej praxe dovolacieho súdu". Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou" a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu".

13. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu" predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Napokon vzhľadom na čl. 2 ods. 2 CSP je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Vzhľadom na uvedené, preto dovolací súd nemohol skúmať odklon od rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky, na ktoré žalobca v dovolaní odkazoval.

14. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Rovnako tak je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

15. Žalobca podal dovolanie výlučne pre nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ktorému vecnému prejednaniu predovšetkým bránila absencia jeho zhodného namietania i v odvolacom konaní. I v danom prípade totiž platí, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytnúť príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

16. Dovolateľ pritom v odvolaní v rámci namietania nesprávneho právneho posúdenia poukázal, že podal žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia, zdôraznil, že žalovaná užíva celý dom, pretože si ho uzamkla a dohoda žalovanej s ostatnými spoluvlastníkmi ho nezaujíma. Obvinenia žalovanej považoval za vyfabulované, pričom sám nikoho nijako neobmedzoval. Bola to práve žalovaná, ktorá sa roky nesprávala k jeho osobe podľa dobrých mravov. Pokiaľ ide o sociálny status žalovanej, tejto podľa jeho názoru nič nie je, len zneužíva sociálny systém. Odvolací súd preto žiadal potvrdiť mu jeho zákonné nároky.

17. Porovnávajúc odvoláciu a dovoláciu argumentáciu žalobcu musí dovolací súd konštatovať, že dovolateľom nastolený právny problém s vlastnou argumentáciou „charakteru uplatneného nároku" - pozri bod 3.1., ako aj namietanie „nesprávneho posúdenia tohto nároku ako rozporného s dobrými mravmi" pre nedostatok skutkových zistení pre takéto posúdenie - pozri bod 3.2. (bez hodnotenia kvality spôsobu a formy daných namietaní) žalobca predostrel až v dovolaní, keďže namietania z odvolania (pozri bod 16.) z kvantitatívneho a kvalitatívneho hľadiska nezodpovedajú tým z dovolania, čím znemožnil odvolaciemu súdu sa k nim relevantne postaviť. I v danom prípade platí, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v základnom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytnúť príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.

17.1. Navyše vo vzťahu k namietaniu nesprávneho právneho posúdenia nároku žalobcu ako rozporného s dobrými mravmi je z dovolacej argumentácie zjavné, že žalobca vo väzbe na § 421 ods. 1 písm. a) CSP síce argumentuje nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by odvolací súd

vyšiel zo správne, resp. dostatočne zisteného skutkového stavu (t. j. dokazovaním by si osvedčil pravdivosť tvrdení žalovanej a dostatočne si zistil a následne posúdil aj správanie žalovanej voči nemu a pod.) nevyhnutne by musel dospieť k odlišnému právnomu posúdeniu, teda k záveru, že výkon jeho subjektívneho práva nie je v rozpore s dobrými mravmi a podaná žaloba je dôvodná. Dovolateľ predmetnou argumentáciou namieta skutkové (nie právne) okolnosti, ktoré nespádajú pod žalobcom uplatnený dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia, čo vylučuje možnosť dovolaciemu súdu sa ním zaoberať.

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

19. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

20. Pokiaľ dovolateľ mal v úmysle v dovolaní vytýkať nižším súdom tiež (i) nepresvedčivosť ich rozhodnutí, (ii) nedostatky v procese dokazovania a hodnotenia vykonaných dôkazov ako i (iii) nesprávne právne posúdenie žaloby tým, že jej nevyhoveli najvyšší súd pripomína, že realizácia procesných oprávnení sa strane sporu neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014).

21. Najvyšší súd z uvedených dôvodov dovolanie žalobcu ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, bez možnosti jeho vecného prejednania.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.